

Intervju: Pedi Ešdaun, visoki predstavnik: “Ne možemo dopustiti neuspjehe u Mostaru”

Neriješen status šteti ugledu BiH * Da li su svjetski lideri spremni doći na svečanost otvaranja Starog mosta u i dalje podijeljen grad * Hoće li biti kažnjavanja bh. političara

Mostar je crna rupa, bermudski trougao Bosne i Hercegovine, čiji neriješeni status nanosi ne samo štetu građanima tog grada, već i cijeloj državi, kako na unutarnjem, tako i na vanjskopolitičkom planu.

Pogledajte, to sam već rekao Draganu Čoviću, predsjedavajućem Predsjedništva BiH, polovinom februara imate vrlo bitnu donatorsku konferenciju o Mostaru gdje se očekuje dolazak velikog broja važnih ljudi. Ali, kako će oni biti ohrabreni da se pojave na tom skupu ako je Mostar i dalje podijeljen grad?

Otvaranje mosta

Sulejman Tihić u julu ove godine, kada se obnovljeni mostarski Stari most bude otvarao, bit će predsjedavajući Predsjedništva. Taj događaj BiH će ponovo staviti u medijsku žižu svijeta, brojni svjetski lideri trebali bi doći na ovaj događaj. Ali, koliko će njih odista biti spremno doći u i dalje podijeljen grad? U grad koji otvara svoj obnovljeni most zahvaljujući pomoći međunarodne zajednice, ali i u grad koji nije ujedinjen zbog neuspjeha ili nespremnosti političara – kaže visoki predstavnik Pedi Ešdaun u razgovoru za “Dnevni avaz”.

Ešdaun najavljuje da se stanje u najvećem gradu u Hercegovini

više ne može tolerirati.

Dnevni avaz: Kako ćete riješiti stanje u Mostaru?

Paddy Ashdown: Nadam se da će rješenje naći domaći političari, a ne ja. No, mi ne možemo više dopustiti neuspjehe u Mostaru. Bilo ih je i previše, a svaki od njih negativno se odrazio na stabilnost BiH. Nadalje, rješavanje pitanja statusa Mostara zahtjev je iz Dejtona. Danas ću iznijeti svoje viđenje rješenja statusa toga grada, ali već sada mogu reći da ću se voditi trima ključnim principima. Prvo: Mostar se ne može obnoviti na povjerenju. Nažalost, njega nema u tom gradu i to je činjenica. Tamo nema povjerenja između Bošnjaka i Hrvata. Volio bih da nije tako, ali to je realnost.

Nadalje, ne mogu dozvoliti paralelizme. To je do sada bio slučaj i Prijelazni statut grada Mostara iskorišten je ne da se oni eliminiraju, već održe.

Uz to, morat ću osigurati da u Mostaru ne postoji dominacija i da jedan narod ne može voditi grad i upravljati nad druga dva. U neku ruku, mehanizmi koji čuvaju BiH trebaju se primijeniti i na Mostar.

Čelnicima HDZ-a poručujem da budu oprezni. Čudno je da neki kažu da bošnjački glas u Mostaru vrijedi pet hrvatskih, kada hrvatski glas u Federaciji vrijedi pet bošnjačkih glasova.

Dnevni avaz: Iako izbjegavate to reći, očito je da ćete Vi morati "presuditi" u slučaju Mostara jer nema dogovora domaćih političara.

Paddy Ashdown: Ako se to desi, biti će to neuspjeh domaćih političara. Time će se naškoditi nastojanjima BiH da uđe u Evropu, ali je istovremeno naša dejtonska obaveza da se ovo pitanje riješi i ukloni izvor nestabilnosti BiH.

Naravno da želim da domaće vlasti riješe ovaj problem, ali ako one to nisu u stanju, morat ćemo reagirati mi.

Dnevni avaz: Da li će neki političari biti kažnjeni zbog nepostizanja dogovora o Mostaru?

Paddy Ashdown: Vidjet ćemo, ne mislim da je mudro govoriti bilo šta unaprijed. No, postoji fundamentalna razlika između onih koji svjesno opstruירaju i izazivaju nestabilnost i onih koji se bore za svoje principe. Ne isključujem ništa, ali sam u ovom trenutku mnogo više zainteresiran za razrješenje pitanja Mostara nego za ispitivanje ko je kriv za probleme.

Jedna administracija

Dnevni avaz: Predsjednik Tihić tvrdi da je neprovodivo bilo koje drugo uređenje Mostara osim onoga koje predviđa šest gradskih općina s reduciranim ovlastima.

Paddy Ashdown: Čuo sam za takav stav. Moram kazati da mi u međunarodnoj zajednici smatramo da je rješenje za Mostar ono koje je bilo predviđeno i u Dejtonu – jedinstveni grad sa jednom administracijom.

Shvatam zabrinutost Bošnjaka u Mostaru i njihovu bojazan da će biti majorizirani od Hrvata, kao i što shvatam strah Hrvata da bi mogli biti majorizirani na nivou BiH. Ne mora značiti da se slažem sa time, ali imam razumijevanje za to.

No, mi ćemo osigurati garancije da se to ne desi.

Korist za građane

Paddy Ashdown: Ujedinjenjem Mostara svaki njegov građanin biti će na dobitku. Imat će jednu i efikasnu administraciju koju sebi može priuštiti, riješit će se preglomaznog birokratskog aparata, riješit će se kompleksnog sistema koji guta ogromna sredstva... Taj se novac sada može iskoristiti za bolje plaće sudijama, prosvjetnim radnicima, ljekarima, policajcima...

Uz to, dobiva se bolji grad, koji ima budućnost, u koji će se investirati. Jer, ko bi htio investirati u podijeljeni grad koji je izvor nesigurnosti – niko!

Mi smo, na kraju, uradili i veliko istraživanje javnog mnijenja u Mostaru u kome ogromna većina građana, svih nacionalnosti, izražava želju da ovaj grad konačno ponovo bude jedan i jedinstven.